

מראי מקומות - פסחים

עו:

א. מאי טעמא מפטמי מהדדי

וסובר ריחא מילתא היא. והקשה השפת אמת, שמה שאמרו טעמא מילתא מובן, לפי שלומדים זאת מפסוקים שטעם כעיקר. אבל מנין לנו שגם ריחא מילתא היא. וכתב שכל האיסור בריחא אינו אלא מדרבנן משום גזירה.

ב. עבד לוי עובדא בבי ריש גלותא בגדי דבר אחר

פירש רש"י, שנצלו בתנור ובא מעשה לפניו והתיר. ודייקו התוס' מזה (לפירוש המהרש"א), שסובר רש"י שאין להתיר אלא בדיעבד. והקשו שאם כן, מה הקשתה הגמרא על לוי מהדין של אין צולין שני פסחים כאחד, הרי זהו רק לכתחילה, וגם לוי מודה שלכתחילה יש לאסור הריח, והניחו בקושיא. והטעם שלפירוש רש"י אסור לכתחילה ביאר השפת אמת, שחששו שמא יגעו זה בזה. או שהוא משום מראית עין, שמי שמרגיש בריח דבר אחר, יסבור שיש גם טעם דבר אחר.

ובישוב קושיית התוס' מקושיית הגמרא מב' פסחים, כתב השפת אמת, שזהו אכן מה שתירצה הגמרא, שחוששים לתערובת, דהיינו שמא יגעו זה בזה, ועי"ז יהא תערובת טעמים. ומה שאמרו אפילו גדי וטלה, זהו גופא מה שתירצה הגמרא, שלא נאמר שהאיסור הוא משום תערובת גופים, שא"כ באמת לא יהיה מקום לאסור גדי וטלה, אלא כיון שהחשש הוא משום שמא יגעו זה בזה, יש לאסור משום חשש תערובת טעמים, שמא יגעו זה בזה.

ג. אלא אי אמרת מפני תערובת

טעמים מה לי גדי וטלה וכו'

הקשה המהרש"א, מדוע לא פירשה הגמרא שהחידוש בגדי וטלה הוא, שאף שאין בהם משום תערובת גופים, אסורים הם מפני תערובת טעמים, ותירץ, שהיה פשוט לגמרא שגם בגדי וטלה יש תערובת גופים. וראה עוד בשפת אמת

שהובא לעיל בזה.

ד. אמר לך רב דכולי עלמא ריחא מילתא היא רש"י פסק כלוי, וכן פסק הרי"ף (חולין לב. בדפיו), וכתב שרם לשיטתו הסובר מין במינו לא בטל, ולכך אין הריח בטל, אבל לפי ההלכה שאף במינו בטל בשישים, כל שכן שריחא בעלמא בטל.

ה. חמשה דברים באים בטומאה ואין נאכלין בטומאה יש לעיין, במקום שהקרבן בא בטומאה, אבל הבשר עצמו לא נטמא, האם הבשר מותר באכילה. ובדברי התוס' (יומא ז. ד"ה דם) משמע, שנידון זה תלוי בנידון האם טומאה הותרה בציבור או דחוייה בציבור, שאם טומאה הותרה בציבור, כיון שמיקל כל כך עד שסובר טומאה של האנשים ועל העולים היתר הוא, אם כן מסתבר שגם הבשר יהיה מותר באכילה אם הוא טהור. אבל למ"ד טומאה דחוייה בציבור, סברא היא להחמיר אפילו אם הבשר טהור שאין לאוכלו, כיון שהוקרב בטומאה.

ו. הפסח שבא בטומאה נאכל בטומאה

כתב השפת אמת, שנראה שצריכים למנות הרבה בני אדם על פסח אחד, כדי שלא יגיע לכל אחד יותר מכזית, שלא התיירה תורה אלא שיעור אכילה ולא יותר. וכתב שיתכן שזה תלוי בנידון האם טומאה דחוייה בציבור או הותרה בציבור.

ז. הפסח שבא בטומאה נאכל בטומאה וכו'

בזרע אברהם (סי' ג' אות י') הביא מכתב מהאור שמח, ששאלוהו האם טמא שאינו מביא קרבן פסח כשהוא בא בטומאה, האם חייב על זה כרת, לפי שהיה יכול להביאו, או שכיון שכתוב בפסוק 'והאיש אשר הוא טהור' וגו', יתכן שאין חיוב כרת אלא דוקא במי שהוא טהור ולא עשה פסח. וכתב להוכיח מדברי רש"י בברכות (יט:) שגם באופן זה חייב כרת.